

Kvantová fyzika, KFY/7KVAF

ZS 2021/2022

Téma 5: Atom vodíku, spin

1. Ukažte na několika vlnových funkcích s nejnižšími kvantovými čísly, že jsou vlnové funkce elektronu ve vodíku podobným atomu ortonormální. Tj. spočítejte $\langle \psi_{100} | \psi_{100} \rangle$, $\langle \psi_{200} | \psi_{200} \rangle$, $\langle \psi_{100} | \psi_{200} \rangle$ atd. s použitím $\psi_{100} = \frac{1}{\sqrt{\pi}} \left(\frac{Z}{a_0} \right)^{3/2} e^{-\rho}$, $\psi_{200} = \frac{1}{4\sqrt{2\pi}} \left(\frac{Z}{a_0} \right)^{3/2} (2 - \rho) e^{-\rho/2}$ atd., kde $\rho = Zr/a_0$, Z je náboj jádra a a_0 je Bohrov poloměr.
2. Spočítejte pravděpodobnost nalezení elektronu 1s atomu vodíku ve vzdálenosti $2a_0$ od jádra.
3. Určete $\langle r \rangle$, $\langle r^2 \rangle$ a nejpravděpodobnější vzdálenost r_0 elektronu od jádra, jestliže se jedná o elektron v atomu vodíku v základním stavu.
4. Dokažte, že střední hodnota r , $\langle r \rangle$, elektronu vodíku podobného atomu ve stavu 1s resp. 2s je $3a_0/2Z$ resp. $6a_0/Z$.
5. Jaká je degenerace energetických hladin elektronu v atomu vodíku (se zanedbáním spin-orbitální interakce)?
6. Určete vlnové funkce a energie atomu vodíku za předpokladu pohybu elektronu i jádra (s využitím výsledků za předpokladu pevného jádra).
7. Uvažujte atom vodíku a deuterium. Určete poměr hmotnosti elektronu a protonu z jejich spekter, jestliže poměr vlnových délek jejich Balmerových sérií odpovídajících stejným kvantovým číslům je roven $\rho = 1,000272$.
8. Dokažte, že Pauliho matice σ_x , σ_y a σ_z splňují vztahy
  - a) $[\sigma_x, \sigma_y] = 2i\sigma_z$, $[\sigma_y, \sigma_z] = 2i\sigma_x$, $[\sigma_z, \sigma_x] = 2i\sigma_y$ a
  - b) $\sigma_x^2 = 1$, $\sigma_y^2 = 1$ a $\sigma_z^2 = 1$.
9. Spočítejte
  - a) antikomutátor Pauliho matic,
  - b) vlastní hodnoty a odpovídající vlastní vektory Pauliho matice σ_x a
  - c) dokažte platnost rovnice $\sigma_x \sigma_y \sigma_z = i\mathbb{1}$.